

Προτάσεις - Θέσεις για το νέο Πανεπιστήμιο

Συνάδελφοι,

Οι μέρες που ακολουθούν την Κρίση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, είναι μέρες που αναδεικνύουν μια κρίση ευρύτερη της οικονομικής. Την κρίση των Θεσμών, την κρίση της κοινωνικής συνοχής, την κρίση του ίδιου του πολιτικού συστήματος.

Η κρίση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και το ντόμινο αύξησης των ελλειμμάτων στις Εθνικές Οικονομίες έχει σήμερα τραγικές συνέπειες για την μέση ελληνική οικογένεια. Συνέπειες που σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση του Μηχανισμού στήριξης για την Ελληνική Οικονομία, δημιουργούν απαγορευτικές συνθήκες για την ίδια την επιβίωση των πολιτών.

Στις μέρες αυτές και με στόχο την έξοδο από την Κρίση, οι Κυβερνήσεις όλης της Ευρώπης μιλούν για επένδυση στην καινοτομία και την έρευνα, επένδυση στην Αριστεία και την ποιότητα, επένδυση στην Γνώση. Τόσο στο επίπεδο των Ευρωπαϊκών Πολιτικών, όσο και στις Εθνικές Πολιτικές είναι ξεκάθαρη η προσπάθεια για σύνδεση της Ανώτατης Εκπαίδευσης με την περιφερειακή ανάπτυξη και την οικονομία στα πλαίσια μια ριζικής αναμόρφωσης των Οικονομικών και αναπτυξιακών πολιτικών.

Στον χώρο της Παιδείας και της Έρευνας η σημερινή Κρίση έχει τραγικές συνέπειες που λειτουργούν απαγορευτικά για την ουσιαστική αναβάθμιση του Δημόσιου Πανεπιστημίου. Πέρα από τις γενικόλογες πολιτικές θεωρητικού τύπου για την επένδυση στην Παιδεία και την Έρευνα τίποτα δεν μπορεί να προχωρήσει χωρίς την ουσιαστική χρηματοδότηση του χώρου της Εκπαίδευσης.

Πριν από ένα μήνα ο Πρωθυπουργός και η Υπουργός Παιδείας άνοιξαν επίσημα από τους Δελφούς τον Εθνικό διάλογο για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Ένα διάλογο με στόχο την ριζική αναμόρφωση του χάρτη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ένα διάλογο για το «νέο Πανεπιστήμιο». Σε αυτό τον διάλογο η συμμετοχή είναι η ικανή και αναγκαία συνθήκη για την Παιδεία που θέλουμε. Βέβαια κάθε διάλογος προϋποθέτει την ανταλλαγή και όχι την απλή κατάθεση επιχειρημάτων. Κάθε διάλογος προϋποθέτει την ειλικρίνεια και την δημιουργικότητα από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές.

Είναι γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο και Τεχνολογικό ίδρυμα σήμερα έχουν ανάγκη για μια νέα πορεία. Είναι σαφές ότι το σημερινό Θεσμικό πλαίσιο που υπηρέτησε το Πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης, συμβάλλοντας στον στόχο για τον εκδημοκρατισμό της κοινωνίας είναι ένα πλαίσιο που δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σημερινές κοινωνικές, επιστημονικές και αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας.

Το σημερινό Δημόσιο Πανεπιστήμιο πάσχει για πολλούς και διαφορετικούς λόγους. Ένα δαιδαλώδες σύστημα γραφειοκρατίας, ο περιοριστικός κρατικός εναγκαλισμός, η πρόφαση της

αυτονομίας, η υποχρηματοδότηση δημιουργούν περιοριστικές έως και απαγορευτικές συνθήκες για την ουσιαστική ανάπτυξη του «Άριστου» Πανεπιστημίου. Συνθήκες που καθημερινά βιώνουν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας με τον χειρότερο τρόπο.

Σήμερα το Δημόσιο Πανεπιστήμιο οφείλει να πάει ένα βήμα μπροστά διαμορφώνοντας μια νέα δυναμική πορεία. Σκιαγραφώντας το νέο Πανεπιστήμιο και συμμετέχοντας στον διάλογο εντός των Ακαδημαϊκών Οργάνων θέτουμε ένα πλαίσιο προτάσεων:

Αυτοτέλεια – Λογοδοσία – Δημοκρατική Λειτουργία:

- Λιτό και ουσιαστικό Θεσμικό Πλαίσιο λειτουργίας που διασφαλίζει και ενισχύει την Ακαδημαϊκή αυτοτέλεια, την διαφάνεια, την λογοδοσία και τις Ακαδημαϊκές Ελευθερίες
- Νόμο πλαίσιο που διασφαλίζει τον ενιαίο χαρακτήρα λειτουργίας των Ιδρυμάτων ,δίνοντας βασικές κατευθυντήριες οδηγίες για βασικά ζητήματα (Ακαδημαϊκές - Διοικητικές Δομές, Ακαδημαϊκές Ελευθερίες, Δικαιώματα - Υποχρεώσεις εμπλεκόμενων, Δημοκρατική συμμετοχική λειτουργία, Παροχές Φοιτητικής Μέριμνας)
- Νομικό Πλαίσιο που διασφαλίζει το Πανεπιστημιακό Άσυλο σε όλους τους χώρους της Ακαδημαϊκής Κοινότητας
- Συλλογικός - Δημοκρατικός και Συμμετοχικός τρόπος διοίκησης των Ιδρυμάτων από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας μέσα από μηχανισμούς διαβούλευσης
- Συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων από όλους τους εμπλεκόμενους της ακαδημαϊκής κοινότητας (Δ.Ε.Π., Φοιτητές, Εργαζόμενους κλπ)
- Εκλογή Αρχών Διοίκησης με καθολική συμμετοχή όλων των μελών της Κοινότητας με ένα δίκαιο μοντέλο ποσόστωσης για όλους
- Ακαδημαϊκή Αξιολόγηση βάση των συμφωνηθέντων στόχων με διασφάλιση αμιγώς ακαδημαϊκών Κριτηρίων. Αξιολόγηση μόνο από μέλη της Κοινότητας και διεθνώς αναγνωρισμένους επιστήμονες. Βασικά Κριτήρια όχι μόνο τα επιστημονικά και ερευνητικά αλλά και η δυνατότητα αξιοποίησης των κονδυλίων από το κάθε ίδρυμα - Τμήμα. Αξιολόγηση των παρεχόμενων υποδομών και υπηρεσιών στα μέλη της Κοινότητας. Τέλος Αξιολόγηση με βάση και την επαγγελματική αποκατάσταση των απόφοιτων κάθε Τμήματος.

Χρηματοδότηση:

- Τεταρτοετής συμφωνίες Ιδρυμάτων - Πολιτείας με πάγια χρηματοδότηση στο 7% του Α.Ε.Π με αμφίδρομες δεσμεύσεις μεταξύ τους, ως προς τα συμφωνηθέντα.
- Πλήρης Αυτοτέλεια στον τρόπο διανομής των πόρων με βάση το τεταρτοετή προγραμματισμό και πάντα ύστερα από διαβούλευση στα ακαδημαϊκά όργανα. Κατάργηση των Κωδικών επιλέξιμων Δαπανών και έγκριση δαπανών μόνο με έλεγχο νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας.

Ποιοτική Φοιτητική Μέριμνα – Υποδομές:

- Ανέγερση Εστιών για την Κάλυψη των αναγκών των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που το έχουν ανάγκη με προτεραιότητα σε όσους έχουν μηδενικά και χαμηλά εισοδήματα
- Ανέγερση Ολοκληρωμένων συγκροτημάτων Μέριμνας σε κάθε Πανεπιστημιούπολη (Φοιτητικές Εστίες, Εστιατόρια, Κυλικεία, Γυμναστήρια, Ιατρεία, Συμβουλευτικά Κέντρα, Αίθουσες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Βιβλιοθήκες, Αναγνωστήρια) με ελεύθερη πρόσβαση στα μέλη της Κοινότητας
- Σύστημα Υποτροφιών με όρους ακαδημαϊκής Αριστείας αλλά και με βάση τις ανάγκες των οικονομικά ασθενέστερων φοιτητών και εργαζομένων
- Ποιοτικό Πανεπιστημιακό σύστημα Μεταφορών - Συγκοινωνιών στις πόλεις. Εναλλακτικά μείωση του Φοιτητικού εισιτηρίου με την κρατική χρηματοδότηση των ΚΤΕΑΛ σε όλες τις πόλεις ή σε συνεργασία με τους Ο.Τ.Α. Στόχος η ενιαία ελάχιστη τιμή του Φοιτητικού εισιτηρίου σε όλες τις πόλεις με Σχολές και Τμήματα Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Ανέγερση Κεντρικών Βιβλιοθηκών - Αναγνωστηρίου με 24ωρη λειτουργία και ελεύθερη πρόσβαση σε συγγράμματα - επιστημονικά περιοδικά. Εισαγωγή και χρήση του Ηλεκτρονικού Βιβλίου.
- Δωρεάν και ελεύθερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο για κάθε Φοιτητή - Μεταπτυχιακό Φοιτητή. Υποδομές με στόχο την κάλυψη κάθε υποδομής με γρήγορο ασύρματο δίκτυο.
- Επανεξέταση των σημερινών εισοδηματικών Κριτηρίων για χορήγηση Δωρεάν σίτισης - στέγασης και δίκαιη αναπροσαρμογή με στόχο την ενίσχυση όλων των σοβαρών περιπτώσεων πραγματικά χαμηλών εισοδημάτων.
- Ιατρική Περίθαλψη για κάθε Φοιτητή τόσο σε Δημόσια Νοσοκομεία, όσο και σε συμβεβλημένα με το Δημόσιο Ιδιωτικά Εξεταστικά κέντρα και Εξωτερικούς Ιατρούς. Κάλυψη Φαρμακευτικής αγωγής σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη.

Μεταπτυχιακές Σπουδές - Έρευνα:

- Δωρεάν Μεταπτυχιακές Σπουδές με ακαδημαϊκά κριτήρια εισαγωγής. Όχι εισαγωγή για όσους έχουν απλά την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν.
- Μεταπτυχιακές σπουδές με στόχο την επιστημονική ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών. Πλήρη αποσύνδεση τους από την αγορά εργασίας. Το μεταπτυχιακό να είναι η οδός προς την Διδακτορική έρευνα και την ακαδημαϊκή Ολοκλήρωση. Να συνδέεται με την ερευνητική δραστηριότητα και να είναι αμιγώς ακαδημαϊκός κύκλος σπουδών και όχι απλά ένα πτυχίο. Να προάγει την έρευνα.
- Θεσμοθέτηση συστήματος με Ενιαία καθορισμένα κριτήρια με ίση βαρύτητα σε κάθε Α.Ε.Ι. Ενιαίος φορέας εποπτείας της αξιολογικής επιλογής. Βαρύτητα στις γνώσεις του υποψηφίου στο επιστημονικό αντικείμενο του Προγράμματος.
- Επιλογή με ενιαία κριτήρια ανά Σχολή ή ίδρυμα και όχι σε εθνικό επίπεδο. Καθορισμός των Κριτηρίων από την Σύγκλητο και ένταξη τους στον Κανονισμό των Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τα κριτήρια να είναι όχι απαραίτητα ο βαθμός του Πτυχίου αλλά η συνολική του παρουσία ειδικά στο επιστημονικό αντικείμενο που σχετίζετε με το Μεταπτυχιακό (εργασίες, επιλογής μαθήματα του Τομέα, Πτυχιακή Εργασία). Επιλογή από επιτροπή Καθηγητών με συνέντευξη μικρής βαρύτητας χωρίς εξετάσεις. Αξιολόγηση των προθέσεων του κάθε υποψηφίου.

- Αντικειμενικά Κριτήρια επιλογής. Να μην είναι θέμα απόφασης ενός καθηγητή. Να είναι αποτέλεσμα ανισοβαρούς συνδυασμού μεταξύ εξετάσεων, συστατικών επιστολών, συνέντευξης (με μικρό συντελεστή βαρύτητας). Συλλογική επιλογή από επιτροπή επιστημόνων.
- Συμμετοχή σε επιτηρήσεις και επικουρίες με ανταποδοτικές υποτροφίες. Δωρεάν σίτιση και στέγαση με τα κριτήρια επιλογής των προπτυχιακών σπουδών. Ελάχιστος εγγυημένος μισθός για κάθε Μεταπτυχιακό Φοιτητή που εκπονεί Διδακτορική Διατριβή με κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Θεσμοθέτηση ελάχιστων εγγυημένων αποδοχών σε κάθε Υπ. Διδάκτορα για τα 3 χρόνια από την έγκριση της τριμελούς επιτροπής παρακολούθησης. Επέκταση της χρηματοδότησης μετά από αξιολόγηση του παραγόμενου έργου στα 3 πρώτα χρόνια. *Οι αποδοχές δεν μπορεί να είναι χαμηλότερες από τις αντίστοιχες αποδοχές κάτοχου Πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών και Μεταπτυχιακού Διπλώματος.*
- Αύξηση των Κρατικών δαπανών για την έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Αξιοποίηση με τον βέλτιστο τρόπο των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.
- Αλλαγή της Λειτουργίας του ΕΛΚΕ απαλλαγμένο από την γραφειοκρατία και το Δημόσιο Λογιστικό με ταυτόχρονη βέβαια ενίσχυση της διαφάνειας στην αξιοποίηση και επένδυση των πόρων του ΕΛΚΕ.
- Η Έρευνα οφείλει να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος στην νέα εποχή της Καινοτομίας και Πράσινης Ανάπτυξης. Η Ενίσχυση τόσο της βασικής Θεωρητικής έρευνας, όσο και της εφαρμοσμένης έρευνας αιχμής οφείλει να είναι προτεραιότητα των κυβερνητικών επιλογών.
- Η πολιτεία έχει την ευθύνη της ταυτόχρονης χρηματοδότησης της Έρευνας. Ταυτόχρονα αξιολογείται θετικά η συμμετοχή με όρους άλλων πηγών χρηματοδότησης. Τα παρεχόμενα κονδύλια από το Κράτος οφείλουν να είναι στα ίδια επίπεδα με αυτά των Ιδιωτών για κάθε επιστημονικό έργο. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει το επίπεδο και η κατεύθυνση της Ερευνητικής προσπάθειας να αποτελεί μέσω πλουτισμού των Ιδιωτών με κατευθυνόμενη υλοποίηση των ερευνητικών μονάδων από αυτούς.
- Αναγκαία η θεσμοθέτηση δικλείδων ασφαλείας για την ενίσχυση της χρηματοδότησης Βασικής έρευνας και όχι μόνον της εφαρμοσμένης. Η Θεωρητική έρευνα είναι αναγκαίο κομμάτι για την εξέλιξη της επιστήμης. Με στόχο την ταυτόχρονη παραγωγή εφαρμοσμένης έρευνας αιχμής αλλά και της Θεωρητικής βασικής έρευνας πρέπει να υπάρξει μηχανισμός ανατροφοδότησης της δεύτερης με κονδύλια της πρώτης.
- Αξιολόγηση κάθε Δημόσιου και Ιδιωτικού Ερευνητικού Ινστιτούτου με στόχο την ενίσχυση της λειτουργίας τους και την διαφάνεια στην αξιοποίηση των δημοσίων και ιδιωτικών κεφαλαίων.

Καραδημητρίου Μιχάλης